

BELEIDSKADER BSLIM3: VERSTERKING JEUGD, SPORT & SPORTVERENIGING

Bslim is het sportieve leefstijlprogramma van de gemeente Groningen voor de jeugd in samenwerking met het onderwijs, sportclubs en verschillende maatschappelijke organisaties

INLEIDING

Bslim is een programma dat in 2005 in Groningen is ontwikkeld om kinderen in aandachtsgebieden van Groningen¹ te stimuleren tot een gezonde leefstijl. Op basis van ervaringen in de praktijk en nieuwe ontwikkelingen hebben we de kaders voor Bslim in 2011 aangescherpt en wordt Bslim uitgevoerd volgens de beleidsnotitie Bslim2 (Collegebesluit OS 10.2460788, 2011). Inmiddels zijn we toe aan een herdefiniëring van de kaders die in deze notitie worden geschetst: Bslim3.

¹De Bslimwijken zijn de volgende aandachtsgebieden: Oosterpark, Korrewegwijk, Selwerd/Paddepoel/Tuinwijk, Vinkhuizen, Hoogkerk, Beijum, Lewenborg en Corpus den Hoorn/De Wijert Noord.

BSLIM IN EEN NOTENDOP

Bslim draait in acht Bslimwijken. De uitvoering van Bslim gebeurt door een team van drie verschillende professionals die nauw met elkaar samenwerken: Brede vakdocenten Bewegingsonderwijs op de basisscholen (gym en naschoolse sporten), Buurtsportwerkers Bslim in de wijken (sport op de pleintjes en veldjes) en Verenigingscoaches Bslim (organisatie clinics van sportverenigingen).

Deze professionals werken binnen de Bslimteams nauw met elkaar samen om jeugdigen voldoende bewegingsvaardigheden en sportief gedrag aan te leren en sport leuk te laten vinden zodat kinderen duurzaam kunnen sporten en bewegen². Naast de twee uur bewegingsonderwijs per

week, brengen de naschoolse sportactiviteiten van Bslim jaarlijks zo'n 30.000 keer een kind in beweging en ongeveer 10.000 keer een jongere (Rapportage Bslim 2012-2013, jaarrapportages Bslimteams 2014-2015). Er wordt veel samengewerkt met sportverenigingen en scholen in de Bslim wijken. Toch kan het beter en efficiënter, zo blijkt uit de evaluaties van de verschillende onderdelen van Bslim. Voorliggend beleidskader schetst de lijnen van de vernieuwde opzet van Bslim, Bslim3. In Bslim3 handhaven we de succesvolle elementen van Bslim, maar maken we een kwaliteitsslag om de doelgroep beter en meer duurzaam te bereiken.

AANLEIDING

De aanleiding voor een nieuw beleidskader voor Bslim is divers.

1. Binnen Bslim is veel aandacht voor de kwaliteit van bewegingsonderwijs. Onder het motto 'De basis op orde' zijn pilots 'Bewegen voor kinderen gestart'. In deze pilots worden reguliere basisscholen in de Bslim wijken gestimuleerd een brede vakleerkracht voor het bewegingsonderwijs (twee lesuren per week) aan te stellen. De resultaten zijn positief. De ambitie nu is een uitbreiding van deze aanpak over de hele stad om de kwaliteit van het bewegingsonderwijs overal te verbeteren (motie 'Elke school een vakdocent' – 6 juli 2016).
2. Eind 2016 is de eindevaluatie van de 'rijksregeling buurtsportcoaches' gepland. De regeling zelf zal worden gecontinueerd, maar de hoogte van de uitkering per gemeente is afhankelijk van hoeveel fte's aan combinatiefunctionarissen of buurtsportcoaches zijn gerealiseerd. Combinatiefunctionarissen zijn professionals die werken op school en in de sport om de drempel voor sporten zo laag mogelijk te maken. In Groningen halen we het afgesproken aantal fte's, door onder andere de inzet van combinatie functionarissen binnen Bslim. Het is echter een logisch moment om het programma Bslim te evalueren en te bekijken hoe we verder gaan.
3. Volgens afspraak met de raad moet de nieuwe werkwijze van het buursportwerk Bslim worden geëvalueerd (raadsbrief 5382144, december 2015) en komt er eind 2016 een voorstel voor een nieuwe invulling van Bslim (4443018, augustus 2015).
4. De doorontwikkeling van Bslim naar Bslim3 is aangekondigd in het meerjarenprogramma sport en bewegen. Bslim is een programma dat mee ontwikkelt met de veranderingen en kansen die uit evaluaties en maatschappelijke ontwikkelingen naar voren komen.

²Om meer focus aan te brengen, is van de oorspronkelijke pijlers, 'gezondheid', in Bslim2 afgestoten.

PROCES

Het evaluatietraject van Bslim is in 2015 begonnen met groeps- en individuele evaluatiegesprekken met Bslim-professionals en vertegenwoordigers van betrokken organisaties zoals schooldirecteuren, sportverenigingen, MJD, Huis voor de Sport, schoolbesturen, VMBO scholen en het Hanze Instituut voor Sportstudies. In de tussentijd zijn verschillende evaluatiestudies naar (onderdelen van) Bslim uitgevoerd door het

Hanze Instituut voor Sportstudies (HIS) en Dynamiek sportadvies en beleid. Ook is veel input gekregen en actief meegedacht door de regiegroep Bslim en de Adviescommissie voor de Sport.

Dit beleidskader Bslim3 is medio december 2016 door de gemeenteraad besproken en vastgesteld. Dit beleidskader dient tevens als basis voor het Programma van Eisen 2017 voor Bslim3 – versterking jeugd, sport en sportvereniging.

SAMENGEVAT

Bslim is in 2005 in Groningen ontwikkeld om kinderen te stimuleren tot een gezonde leefstijl: veel bewegen, sporten en gezond eten! Nieuwe ontwikkelingen en de evaluatie van Bslim, leiden tot nieuwe kaders: Bslim3.

Aanleiding voor het nieuwe beleidskader zijn afspraken met de gemeenteraad over:

- ▶ De evaluatie van de nieuwe werkwijze van het buurtsportwerk
- ▶ Een nieuwe invulling van Bslim, eind 2016
- ▶ De motie van de gemeenteraad 'Elke school een vakdocent', van juli 2016.

BSLIM ANNO 2016

1. BEWEGINGSONDERWIJS

Goed bewegingsonderwijs is een belangrijke basis voor het welzijn en de ontwikkeling van kinderen. Positieve effecten op de leerprestaties, op sfeer in de klas en de lichamelijke fitheid zijn aangetoond. In 2013 zijn we in nauwe samenwerking met de schoolbesturen gestart met de aanpak 'Bewegen voor kinderen: slim, fit en gezond'. Met deze aanpak beogen we de kwaliteit van de gymlessen te vergroten en sterker te verbinden met een laagdrempelig naschools sportaanbod door de inzet van een brede vakdocent. Daardoor bereiken we alle kinderen en maken we het naschools sportaanbod beter toegankelijk voor onze centrale doelgroep: die kinderen voor wie sporten niet vanzelfsprekend is. Spil van deze aanpak is de brede vakdocent sport, die als bevoegd vakdocent bewegingsonderwijs in dienst van de schoolbesturen, zowel binnen-schoolse lestaken heeft en verantwoordelijk is voor een buitenschools sport- en beweegaanbod. In de aanpak 'Bewegen voor Kinderen' geeft de brede vakdocent Bewegingsonderwijs twee uren gymnastiek per week aan groep 3 t/m 8. Op veel scholen in Groningen wordt slechts één van de twee uur gym door een vakdocent verzorgd, of worden beide uren door een groepsleerkracht gegeven. De aanpak 'Bewegen voor Kinderen' is een grote kwaliteitsslag voor het bewegingsonderwijs en daarmee een belangrijke pijler van Bslim. Inmiddels draait de aanpak 'Bewegen voor Kinderen' in alle Bslimwijken, maar nog niet alle scholen doen mee.

2. BUURTSPOORTWERK

Het buurtsportwerk richt zich op de jeugd van 10 tot 15 jaar en wordt uitgevoerd door de MJD. De buurtsportwerkers organiseren sportieve activiteiten, zoals voetbal en dans in sportzalen en op pleintjes en playgrounds. Ook worden er jaarlijks stadsbrede activiteiten georganiseerd, zoals de Buurt-Battle (voetbal competitie plus goede doelen voor de wijk) waaraan ook FC Groningen medewerking verleent. Deze activiteit stimuleert de jeugd op een positieve, sportieve wijze om maatschappelijk actief te zijn voor de wijk en de inwoners. Daarnaast hebben we sinds enkele jaren een buurtsportcoach die zich speciaal op de VMBO scholen en jeugd richt. Dit is belangrijk omdat VMBO-jongeren aantoonbaar minder aan sport en bewegen doen in vergelijking met leeftijdsgenoten op hogere opleidingen (Looze e.a., 2014).

3. VERENIGINGSONDERSTEUNING

Verenigingscoaches van Bslim zijn bedoeld als bruggenbouwers tussen sportvereniging en school. Zij hebben de taak om sportverenigingen werk uit handen te nemen in hun contacten met de school en de organisatie van clinics en activiteiten op school en na schooltijd. Ook organiseren de verenigingscoaches de Schoolsportclub Bslim, een laagdrempelig sportaanbod op of nabij de basisschool als opstap naar de sportvereniging. Tenslotte zijn de verenigingscoaches Bslim verantwoordelijk voor verenigingsondersteuning aan sportverenigingen in de hele stad, in het kader van de Vitale Sportvereniging. Deze ondersteuning is erop gericht om de verenigingsstructuur op orde te brengen: voldoende kader en vrijwilligers, een goede organisatie en gezonde financiële situatie. Deze organisatorische principes van een sportvereniging moeten op orde zijn, voordat een sportvereniging ruimte ervaart om maatschappelijke taken op te pakken (Eekeren en Dijk, 2013).

RESULTATEN EN VERBETERPUNTEN BSLIM

1. BEWEGINGSONDERWIJS

Uit onderzoek van het Hanze Instituut voor Sportstudies (Lo-A-Njoe en Nanninga, 2014) en uit navraag bij betrokken schooldirecteuren blijkt dat de aanpak 'Bewegen voor kinderen' in de praktijk zeer succesvol is. Twee uur inzet van een vakleerkracht bewegingsonderwijs betekent dat er gegarandeerd een hoog niveau van bewegingsonderwijs wordt gegeven. Kinderen bewegen meer en krijgen een breder aanbod. Ook verbetert de kwaliteit en verbinding met het buitenschools aanbod. Door de inzet van vakleerkrachten ontstaat meer binding, meer betrokkenheid en betere signalering van kinderen met beweegachterstanden. De vakleerkracht is het vaste gezicht en de deskundige voor bewegen en sport op school en in de wijk. Kinderen waarderen de brede vakdocent enorm. Ongeveer 3 op de 4 kinderen vinden de gymles leuk of erg leuk (Dreijer en anderen, 2016).

Aanvullend onderzoek (Hanze Instituut voor Sportstudies, Wildeboer, 2015) geeft aan, dat er nog stappen te zetten zijn om de kwaliteit van het bewegingsonderwijs in Groningen te waarborgen. Daarbij doelt zij onder andere op de bevoegdheid en professionalisering van de vakleerkrachten en de inbedding van sport en bewegen en gezonde leefstijl in het schoolbeleid en de schoolpraktijk. Ook inhoudelijk ligt er nog een belangrijke taak in het beter afstemmen van het bewegingsonderwijs op de niveau-verschillen in de klas.

2. BUURTSPOORTWERK

Het huidige buurtsportwerk sluit nauw aan bij de werkwijze van de jeugdteams (kinder- en jongerenwerk). Vanuit de praktijk en uit diverse gesprekken en evaluaties met het buurtsportwerk Bslim is gebleken dat de werkwijze van het buurtsportwerk daardoor een sterke connectie met zorg heeft, terwijl de inbedding op het vlak van sport, bewegen en gezonde leefstijl voor verbetering vatbaar is. Meer samenwerking met sportverenigingen, wijkorganisaties, private partijen en sportaanbieders is gewenst. Kinderen worden nog onvoldoende gestimuleerd om lid te worden van een sportvereniging. Ook wordt gesignaleerd dat de trainers en coaches bij sportverenigingen meer ondersteuning nodig hebben om jeugd op te vangen, dat het aanbod vrij eenzijdig is en dat we nog steeds te weinig jongeren uit de doelgroep bereiken: jongeren voor wie sport en bewegen niet vanzelfsprekend is.

Het accent op VMBO-jeugd en samenwerking met de scholen wordt door het buurtsportwerk goed opgepakt en is een waardevolle ontwikkeling om de jeugd die het nodig heeft, beter te bereiken.

Uit de evaluaties blijkt dat jongeren nog onvoldoende worden betrokken bij de keuze en vormgeving van activiteiten van het buurtsportwerk. Een omvangrijk literatuuronderzoek (Elling en Selten, 2016) geeft aan, dat het bij sportstimulering van jongeren belangrijk is om in te spelen op de veranderende sportmotieven en wensen rond sportbeoefening van de jeugd. Goede kennis van de jongeren en wat hen bezig houdt, is gewenst. Maar ook inzicht in de manier waarop deze groep het beste bereikt kan worden. Het onderzoek van Elling en Selten geeft waardevolle, praktische handvatten om de jeugd te bereiken, die voor Bslim zeer bruikbaar zijn.

3. VERENIGINGSONDERSTEUNING

Doel van de verenigingscoaches is het samenwerken met sportverenigingen, scholen, de Bslimteams en anderen, om kinderen en jongeren een goede kennismaking met sport aan te bieden.

De verenigingsondersteuners helpen met de organisatie en planning van sportclinics onder en na schooltijd. Ook helpen ze verenigingen met toekomstplannen, werving en behoud van vrijwilligers en financiën/sponsoring.

Uit de evaluaties, onderzoeken en gesprekken over Verenigingscoaches Bslim blijkt, dat het werk van de verenigingscoaches in de wijken niet altijd zichtbaar is (Hoeksema, 2014), wellicht omdat het gaat om organisatiewerk achter de schermen. Maar ook voor sportverenigingen is het niet altijd duidelijk wat het werk van de Verenigingscoaches Bslim inhoudt en wat zij kunnen verwachten aan verenigingsondersteuning (Dijk, de Vries en Slender, 2014). Vanuit Bslim wordt ook stadsbreed algemene verenigingsondersteuning geboden. Daardoor raakt het aanbod versnipperd en dit werkt onduidelijkheid over de rol van de Verenigingscoaches in de hand. De zichtbaarheid van de ondersteuning én de ondersteuners vanuit het Huis voor de Sport Groningen kan worden verbeterd. Bijvoorbeeld door regelmatige aanwezigheid van verenigingsondersteuners op sportlocaties, tijdens reguliere trainingstijden en wedstrijden.

Er is geen recent representatief overzicht van de behoefte aan verenigingsondersteuning van de sportverenigingen in de stad Groningen, maar een inventarisatie op kleine schaal (Hoeksema 2014) komt overeen met bevindingen op landelijk niveau (Mulier/NOC*NSF, 2013) dat sportverenigingen vooral behoefte hebben aan ondersteuning op kerntaken zoals vrijwilligersbeleid, ledenwerving, kaderscholing of algemeen beleid. Vanuit de Bslimteams wordt geconstateerd dat de trainer en coaches bij sportverenigingen beter moeten worden geschoold in de opvang en begeleiding van jeugd en jongeren.

Om meer kinderen uit de doelgroep 'niet-sporters' te krijgen, is het concept van de Bslim Schoolsportclub kansrijk. Dit is aangetoond in de eerste Groningse pilots en het voorbeeldproject Schoolsportclub in Rotterdam. In afgelopen seizoen is de animo voor- en het succes van de Bslim-schoolsportclub enigszins teruggelopen. We gaan onderzoeken wat hiervan de oorzaken zijn en proberen met kleine vernieuwingen de Schoolsportclub nog aantrekkelijker te maken.

SAMENGEVAT

De aanpak Bslim is geëvalueerd. Belangrijkste verbeterpunten en successen:

- ▶ De inzet van vakleerkrachten bewegingsonderwijs wordt als zeer positief ervaren, zowel door scholen als leerlingen. Inbedding van sport, bewegen en gezonde leefstijl in praktijk en beleid van scholen ontbreekt nog vaak.
- ▶ Meer focus op bewegen, gezonde leefstijl en doorgeleiding naar georganiseerde sport binnen het buurtsportwerk is nodig. Samenwerking met VMBO is positief ervaren, meer samenwerking met sport- en andere organisaties is gewenst.
- ▶ Het bereik van inactieve kinderen en jongeren, die sport, bewegen en gezonde leefstijl vanuit thuis niet meekrijgen, is onvoldoende.
- ▶ Het technisch kader van sportverenigingen heeft meer ondersteuning nodig om jongeren goed op te vangen. Het huidige aanbod aan verenigingsondersteuning is diffuus en versnipperd.

WAT ZIJN DE KANSEN EN UITDAGINGEN?

1. GEDRAG EN LEEFSTIJL JEUGD

Onze jeugd gaat steeds ongezonder leven, minder bewegen en wordt ook minder vaardig in het bewegen. Dit is zorgelijk, want te weinig bewegen en overgewicht zijn grote risicofactoren voor verschillende chronische ziekten en aandoeningen die op hun beurt weer kunnen leiden tot het beperken van ontwikkelingskansen. Op termijn brengt deze problematiek hoge kosten met zich mee voor zorg en arbeidsverzuim, terwijl dit op persoonlijk niveau vaak leidt tot sociaal emotionele problemen en verminderde kansen op de arbeidsmarkt. Ongezonder leven en weinig bewegen komt meer voor bij kinderen die in armoede of achterstandsituaties opgroeien. In Groningen is één op de vier kinderen van elf jaar te dik, in de Bslimwijken van Groningen is dat zelfs één op de drie en soms zelfs één op de twee (De Wijk, 2016). Recente cijfers over het beweeggedrag van de jeugd in Groningen (GGD Groningen, 2016) geven geen reden tot optimisme. In 2015 beweegt slechts 18% van de jongeren uit de regio Groningen Stad/Ten Boer voldoende om gezond te blijven³ en 57% vertoont veel zittend gedrag: buiten schooltijd meer dan drie uur per dag zittend of liggend doorbrengen met beeldscherm-activiteiten zoals smartphone, laptop en tv kijken. Hoe lager het opleidingsniveau, hoe meer sedentair gedrag.

Bewegingsarmoede speelt niet alleen in de Bslimwijken, maar het is een landelijk probleem onder de jeugd. Onderzoek van het Mulierinstituut geeft aan dat de motorische fitheid van schoolkinderen de afgelopen 25 jaar behoorlijk is afgenomen (Collard e.a, 2014). Kinderen van 10-12 jaar scoren 50 tot 67% minder goed op de verschillende dimensies van motorische fitheid dan hun leeftijdgenoten die in 1980 de test aflegden. Juist de kinderen die minder vaak aan sport doen, minder vaak buiten spelen en kinderen die overgewicht hebben, zijn motorisch minder fit.

2. EIGEN KRACHT EN EIGEN VERANTWOORDELIJKHEID

Onze samenleving is in beweging. De eigen kracht van burgers, jeugdigen wordt steeds belangrijker bij het omgaan met elkaar en met de uitdagingen op ons pad. Eigen verantwoordelijkheid voor gezondheid en welzijn is het uitgangspunt. Het beleid van de gemeente Groningen is daarom ook sterk gericht op het stimuleren van de eigen kracht en het maken van positieve keuzes.

► Groningen Fit bijvoorbeeld, de integrale aanpak voor een gezonde leefstijl onder de jeugd stimuleert de jeugd om gezonde keuzes te maken en versterkt en verbindt daartoe professionals en projecten in de wijk SPT (De Wijk, 2016) en andere wijken in de stad.

► De nota De Bewegende stad (OS 13.4093798, 2014) stelt zich de vraag vanuit het ruimtelijk perspectief: Hoe kunnen we de openbare ruimte in onze stad zo inrichten dat deze meer uitnodigt tot spelen en bewegen? Bijvoorbeeld de nieuwe speeltoestellen bij de Hunze/van Starkenborgh, de outdoor speelplaats Oosterhaven en andere buitenfitness en beweegtuin-plannen in de stad.

► De Vreedzame wijk/school leert kinderen en wijkbewoners hoe ze op een positieve manier met elkaar en met conflicten kunnen omgaan. 'Vreedzaam' stimuleert eigen inbreng van kinderen en democratisch burgerschap.

► Bij alle gemeentelijke initiatieven rond gezondheid is het begrip 'positieve gezondheid' het uitgangspunt: het vermogen om je aan te passen en eigen regie te voeren bij de uitdagingen die je in het leven tegenkomt.

³Nederlandse Norm voor Gezond Bewegen, NNGB: voor jongeren elke dag minimaal 1 uur matig intensieve beweging

⁴ <http://www.ipositvehealth.com/positieve-gezondheid/>

3. SPORTVERENIGING ALS VEILIG, GEZOND EN POSITIEF PEDAGOGISCH MILIEU

In 2015 telde de stad Groningen 335 sportverenigingen (Sportmonitor 2016). Sportverenigingen zijn waardevol voor de samenleving. Niet alleen faciliteren sportverenigingen een zinvolle vrijetijdsbesteding, maar ze brengen ook mensen en vooral ook veel jeugdigen in beweging, stimuleren duurzaam beweeggedrag en brengen mensen bij elkaar. Als kinderen op jonge leeftijd lid van een sportvereniging zijn geweest, dan is de kans groot dat zij op latere leeftijd ook de weg (weer) vinden naar georganiseerde sport of een flexibeler sportaanbod waarbij het accent meer ligt op motieven zoals gezellig samen sporten en gezondheid (color-run, bootcamp).

Sportverenigingen worden ook gezien als ‘derde opvoedmilieu’ voor kinderen. Naast het gezin en school kunnen sportverenigingen helpen om gezonde gewoonten en vaardigheden aan te leren die handig zijn om goed te functioneren in de samenleving. Er zijn bijvoorbeeld regels waar je je aan moet houden, je moet leren omgaan met winst en verlies en rekening houden met elkaar. Trainers en coaches spelen daarbij een centrale rol als begeleider van jeugdigen bij hun sport en spel. Daarmee hebben ze bewust of onbewust ook een rol in de opvoeding van jeugdigen. Het is daarom belangrijk, dat de sportvereniging een veilige plaats is met een positief pedagogisch klimaat, waar kinderen hun talenten kunnen ontplooien en zich op hun eigen manier kunnen ontwikkelen.

4. SCHOOLKLIMAAT WAAR BEWEGEN EN GEZONDE LEEFSTIJL VANZELFSPREKEND ZIJN EN INGEBED IN SCHOOLBELEID

In Groningen wordt op veel scholen aandacht besteed aan gezondheid, bewegen en een gezonde voeding. Je gezond voelen en goed in je vel zitten is immers een belangrijke voorwaarde om te kunnen leren. Regelmatig bewegen helpt om je fit en gezond te voelen, maar ook is aangetoond dat bewegen positieve invloed kan hebben op de sfeer in de klas en goede leerprestaties bevordert. En tenslotte is een gezonde leefstijl ook van belang op de langere termijn, ter voorkoming en vertraging van verschillende chronische aandoeningen en ziekten. Om bewegen en gezonde leefstijl een vaste, structurele plek te geven op school, is de uitdaging om deze thema's in te bedden in het schoolbeleid van de scholen in Groningen. Op deze manier is het niet langer afhankelijk van de schooldirectie of een school iets doet met bewegen en gezonde leefstijl. De methodiek 'Gezonde School' geeft hiervoor praktische handvaten en voorbeelden.

SAMENGEVAT

Ontwikkelingen waar we in Groningen mee te maken hebben, zijn onder andere:

- ▶ Onze jeugd gaat steeds ongezonder leven, wordt dikker, inactiever en motorisch steeds minder vaardig, met alle sociale en maatschappelijke negatieve gevolgen.
- ▶ Beleid van de gemeente Groningen is steeds meer gericht op stimuleren van eigen kracht en het maken van positieve keuzes.
- ▶ De sportvereniging als derde opvoedmilieu voor kinderen die zich ontwikkelt naar een veilige en gezonde plek, met een positieve pedagogisch aanpak.
- ▶ Schoolklimaat waar bewegen en gezonde leefstijl vanzelfsprekend zijn en zijn ingebed in het schoolbeleid.

AMBITIE BSLIM3

Kijkend naar de verbeterpunten van Bslim en de kansen en uitdagingen waar we voor staan, zien we Bslim als pijler voor brede integrale samenwerking rondom gezonde leefstijl en komen we tot de volgende ambitie voor Bslim3:

‘DE BASIS OP ORDE & VERSTERKING VAN JEUGD, SPORT EN SPORTVERENIGING’

Daarbij streven we naar een samenhangend en effectief programma rond sport, bewegen en gezonde leefstijl voor kinderen en jongeren die dit het hardste nodig hebben, met korte lijnen tussen jeugdige, sportprofessional, school, sportvereniging en wijk.

Belangrijke voorwaarde is dat de basis in het bewegen en gezonde leefstijl op orde is, anders is het ‘dweilen met de kraan open’.

- ▶ De basis in het bewegen is kwalitatief goed bewegingsonderwijs, met name in het basisonderwijs en het VMBO, voor alle kinderen in onze stad, waarbij kinderen minimaal 2 uur per week gym krijgen van een brede vakdocent en kunnen deelnemen aan een laagdrempelig naschools beweegaanbod. Dit willen we graag binnen 2 jaar realiseren. Hiermee geven we ook invulling aan de motie van de gemeenteraad ‘Elke school een vakdocent’ (6 juli 2016).
- ▶ De basis in gezonde leefstijl is dat in de verblijfsmilieus van kinderen en jongeren aandacht is voor gezondheid en een positieve pedagogische benadering. Op deze manier kunnen kinderen zich veilig voelen en uitgenodigd worden tot gezonde keuzes en positief gedrag.

DOELSTELLINGEN BSLIM3

Vanuit bovenstaande ambitie formuleren we de volgende doelstellingen voor Bslim3:

1. Kwalitatief goed bewegingsonderwijs op de basisschool voor elk kind in de stad.
2. Alle jeugd (4-15 jaar) in de Bslimwijken beweegt en/of sport ten minste 1 uur per dag en het gezonde en vreedzame (fair-play) gedrag neemt toe.
3. Meer inactieve kinderen en jongeren uit de Bslimwijken en met name VMBO jongeren gaan sporten en worden/blijven lid van een sportvereniging.
4. Meer sportverenigingen zijn jeugdmind en zijn een gezonde, veilige en positief pedagogische plek voor jeugdigen.

Hierbij focussen we ons vooral op de jeugd die sport, bewegen en een gezonde leefstijl vanuit hun thuissituatie niet mee krijgt, of voor wie sport, bewegen en een gezonde leefstijl om andere redenen niet direct binnen hun bereik ligt.

VERSCHIL TUSSEN BSLIM3 EN HET EERDERE BSLIM2

- ▶ Integratie van de thema's sport, bewegen, gezonde- en vreedzame leefstijl (fairplay)
- ▶ Ambitie tot een goede basis voor alle kinderen: goed bewegingsonderwijs op alle scholen
- ▶ Gezonde en veilige, pedagogisch positieve verblijfsmilieu's (school en sportvereniging)
- ▶ Streven naar een versterking van jeugd, sport en sportvereniging waarbij de jeugd die het nodig heeft centraal staat. Ingezet wordt op jeugdgerichtheid en een positieve pedagogische aanpak bij sportverenigingen.

UITGANGSPUNTEN

BSLIM:
succesvolle elementen
behouden

VREEDZAAM:
sociaal veilig klimaat,
pedagogische &
didactische kwaliteit,
fairplay

DOORGAANDE LIJN
binnen / buiten-schools

GEZONDE LEEFSTIJL:
voeding, buitenspelen,
dagelijks bewegen, sport

KORTE LIJNEN JEUGD, SPORT & SPORTCLUBS

VERSTERKING JEUGD
Motieven en
leefwereld, actieve
inzet jeugd zelf

VERSTERKING SPORT
Nieuw aanbod, sport
en bewegen

**VERSTERKING
SPORTVERENIGING**
jeugdgerichtheid,
sociaal veilig en
positieve pedagogische
aanpak

BEWEGINGSONDER- WIJS BASIS OP ORDE

**KWALITEITSIMPULS
BEWEGINGSONDERWIJS**
2 uur vakleerkracht

**VERBETERDE
ORGANISATIE**
vakleerkrachtenpoule,
taakbeleid

STRATEGIE
uitbreiding stadsbreed

WAT BETEKENIT DIT VOOR DE BSLIM- WERKWIJZE IN DE PRAKTIJK?

Vanuit de ambitie en de doelstellingen van Bslim3 volgen hieronder een aantal actiepunten, aandachtspunten en koerswijzigingen voor de praktijk.

1. BASIS OP ORDE

► **Kwalitatief goed bewegingsonderwijs voor elk kind**

Onderzoek naar financiering en implementatie van brede vakdocenten voor min. 2 uur gym per week en laagdrempelig naschools aanbod op alle scholen.
– *Gemeente en schoolbesturen*

► **Vakleerkrachtenpoule**

Ontwikkeling en implementatie van plan voor een vakleerkrachtenpoule, om de organisatie, personeelsbeleid, aansturing en professionalisering van brede vakdocenten op orde te brengen.
– *Gemeente en schoolbesturen*

► **Inbedding sport, bewegen en gezonde leefstijl op schoolniveau**

Scholen stimuleren en ondersteunen sport, bewegen en gezonde leefstijl te borgen in het beleid van de scholen. De gezonde schoolaanpak biedt hiervoor goede handvaten.
– *Gemeente, schoolbesturen en brede vakdocenten Bslim*

2. KORTE LIJNEN TUSSEN JEUGD, SPORT EN SPORTVERENIGING

► **Vindplaatsgerichte aanpak**

Versterken en/of blijvend inzetten op samenwerking met het basisonderwijs, het VMBO, wijkorganisaties en sportverenigingen - *Bslimteams*

► **Samenwerking en doorgeleiding naar sportverenigingen**

Versterken samenwerking met sportverenigingen, wijkverenigingen en andere sport-initiatieven. Actieve doorgeleiding naar sportverenigingen, met speciale aandacht voor het informeren en betrekken van ouders. - *Bslimteams*

► **Samenvoegen functies van buurtsportwerk en verenigingsondersteuning**

Om de lijnen tussen jeugd, sport en sportverenigingen korter te maken, samenvoegen van de functies van buurtsportwerker en verenigingscoach, met een accent op het ondersteunen van het technisch kader op het thema jeugd. Daardoor kunnen we vanuit één functie de verschillende leefwerelden van kinderen en jongeren, andersgeorganiseerde en georganiseerde sport beter bij elkaar brengen en functioneert de nieuwe buurtsportcoach als rolmodel en stimulator.
– *Gemeente en uitvoerende organisatie(s)*.

► **Doorontwikkelen/verbeteren concept Bslim SchoolSportClub**

Evalueren en verbeteren laagdrempelig 'sportaanbod als opstap naar sportverenigingen. Meer aandacht voor het informeren en betrekken van ouders voor wie sport en sportverenigingen niet vanzelfsprekend is. – *Bslimteams / Regiegroep Bslim*

► **Ontwikkelen 'SchoolSportClub-achtig' concept voor VMBO-jongeren**

Ontwikkelen aanpak die sportverenigingen en VMBO dichter bij elkaar brengt, zoals in Rotterdam (Challenge010, zie van Eekeren, Homberg en Dijk 2015) - *Bslimteams / Regiegroep Bslim*

3. VERSTERKING JEUGD

► **Structureel aandacht voor inactieve jeugd**

Vanuit het leerlingvolgsysteem op de scholen, het sport- en beweeggedrag van kinderen volgen, hen persoonlijk stimuleren als dat nodig is en in gesprek gaan met ouders als kinderen inactief blijven (zie bijvoorbeeld aanpak 'Sport jij ook?', Sportief Hoogeveen 2015). Op vernieuwende manier (zie onderstaande aandachtspunten) focus op jeugd die het nodig heeft: kwetsbare jeugd, kinderen die motorisch minder handig en vaardig zijn, voor wie sportbeoefening niet vanzelfsprekend is, of die juist meer beweging zouden kunnen gebruiken, zoals jongeren op VMBO, meiden, allochtone groepen, e.d. - *Bslimteams*

► **Actieve inbreng van de jeugd en inspelen op veranderende motieven**

Een duidelijke en actieve rol voor de jeugd. Jongeren meer betrekken bij keuze, organisatie, vormgeving en uitvoering van activiteiten. De motieven van jongeren om aan sport te doen, zijn niet altijd de motieven die volwassenen hebben. De jongeren en hun motieven goed leren kennen, zodat we goed kunnen inspelen op deze motieven. Plezierbeleving en positieve leerervaringen zijn hierbij belangrijk. - *Bslimteams*

► **Aansluiten bij leefwereld van de jongeren en betrekken betekenisvolle anderen**

In communicatie en begeleiding goed aansluiten bij de leefwereld van jongeren, zoals gebruik van digitale hulpmiddelen, apps, spelletjes, beweegmeters, social media. Ouders zijn belangrijk voor het sport en beweeggedrag van kinderen, maar ook bij jongeren hebben ouders een belangrijke rol. Zoeken naar ambassadeurs, rolmodellen en kijken naar de mogelijkheden om peer-support in te zetten om de jeugd te betrekken. – *Bslimteams / Regiegroep Bslim*

4. VERSTERKING SPORT

► **Nieuw sportaanbod**

Samen met de jeugd zoeken en ontwikkelen van nieuw sportaanbod bij sportverenigingen, anders georganiseerde sport of als zelfstandige initiatieven. - *Bslimteams*

► **Stimuleren sportieve en gezonde leefstijl**

Vanuit hun voorbeeldfunctie stimuleren de Bslimprofessionals de jeugd en hun collega's tot een gezonde leefstijl en fair-play. Dit betekent speciale projecten en integratie van deze thema's in het dagelijks handelen van de Bslimprofessionals. Zij zijn de ambassadeurs van sport, bewegen en een gezonde leefstijl en dragen deze waarden actief uit. - *Bslimteams*

5. VERSTERKING SPORTVERENIGING

► **Sociaal veilig klimaat en positieve pedagogische aanpak**

Ondersteunen en stimuleren van sportverenigingen aandacht te besteden aan een sociaal veilig klimaat en een positieve pedagogische aanpak in de club en stimuleren dat organisaties in de wijk gezamenlijke waarden uitdragen. Organisatie van bijeenkomsten en trainingen met praktische tips en waardevolle kennis voor kader en vrijwilligers rond sociaal veilig klimaat en een positieve pedagogische aanpak (bv de aanpak Vreedzaam). - *Bslimteams*

► **Versterken jeugdgerichtheid**

Ondersteunen en stimuleren van sportverenigingen om jeugdbeleid te formuleren en zich te verdiepen in de leefwereld van jongeren. Geven van praktische tips en cursussen voor verenigingskader over het omgaan met 'lastige' jeugd en ondersteunen om de didactische vaardigheden van kaderleden te vergroten. De Bslimprofessionals hebben zowel een advies- als voorbeeldfunctie als het gaat om de pedagogische en didactische aanpak voor trainers naar jeugd en naar ouders. - *Bslimteams*

► **Ontwikkelen nieuw, flexibel sportaanbod**

Ondersteunen en stimuleren van sportverenigingen om samen met de jongeren nieuw sportaanbod te realiseren dat de jeugd aanspreekt. Het blijkt belangrijk dat de jeugd zelf meebeslist over de structuren, het aanbod en de regels, een concrete invulling van democratisch burgerschap: het steven naar volwaardig meedoen aan de samenleving. Hierbij ook de motieven van jongeren meenemen en de mogelijkheden onderzoeken van een flexibeler sportaanbod waarbij het accent ligt op motieven zoals gezellig samen sporten en gezondheid.

- Bslimteams

► **Vergroten zichtbaarheid en herkenbaarheid verenigingsondersteuning**

Verenigingsondersteuning gericht op het versterken van sportverenigingen (Vitale Sportverenigingen) een duidelijker gezicht geven, los van Bslim. Dit draagt bij aan meer helderheid naar sportverenigingen en wat ze van verenigingsondersteuning kunnen verwachten. Betere zichtbaarheid van de Bslim-professionals die veel met sportverenigingen te maken hebben, door bijvoorbeeld met regelmaat aanwezig te zijn tijdens trainingen en wedstrijden op de accommodaties en zijn het directe aanspreekpunt te zijn voor kader en bestuur.

– Huis voor de Sport Groningen en gemeente

MONITORING EN EVALUATIE

Om te zien of we onze doelstellingen behalen, monitoren we jaarlijks na afloop van elk schoolseizoen de doelstellingen en brengen we een overzicht uit van uitgevoerde activiteiten en deelname. We gebruiken hiervoor de jaarlijkse rapportages van de Bslimteams en achterhalen we per doelstelling onderstaande indicatoren. Op basis van dit overzicht kunnen we bijsturen in de uitvoering.

1. Kwalitatief goed bewegingsonderwijs op de basisschool voor elk kind in de stad

Indicatoren: Aantal scholen in de stad waar kinderen minimaal 2 x per week gym krijgen van vakleerkracht ten opzichte van het aantal scholen waar dat niet zo is. Bewegingsvaardigheden kinderen en gebruik/evaluatie leerlingvolgsysteem 'Volg mij'.

2. Alle jeugd (4-15 jaar) in de Bslimwijken beweegt en/of sport ten minste 1 uur per dag en het gezonde en vreedzame (fair-play) gedrag neemt toe.

Indicator: Aantal kinderen en jongeren in Bslimwijken die voldoen aan Nederlandse norm gezond bewegen (info uit leerlingvolgsysteem 'Volg mij' van de brede vakdocenten en het VMBO)

3. Meer inactieve kinderen en jongeren uit de Bslimwijken en met name VMBO jongeren gaan sporten en worden/blijven lid van een sportvereniging.

Indicator: Sportdeelname per week en verenigingslidmaatschap kinderen en jongeren in de Bslimwijken (Info uit leerlingvolgsysteem 'Volg mij' van de brede vakdocenten en het VMBO)

4. Meer sportverenigingen zijn jeugdmind en zijn een veilige, positief pedagogische plek voor jeugdigen.

Indicatoren: Aantal sportverenigingen pedagogische scholing gevolgd heeft, aantal sportverenigingen met predicaat 'vreedzame sportvereniging', aantal sportverenigingen met gezonde kantine, aantal scholingen en gevolgde ondersteuningstrajecten op deze thema's binnen verenigingsondersteuning.

FINANCIËN

Binnen Bslim3 (inclusief Bewegen voor kinderen: slim fit en gezond) wordt in totaal 20,5 fte ingezet voor uitvoering en onderzoek. In de tabel staat de onderverdeling van fte's.

Inzet in Bslim3	Omvang in fte
Uitvoering (brede vakdocenten)	11,5
Uitvoering (jeugd, sport en sportvereniging)	8
Onderzoek	1
Totaal	20,5

Gemeentelijke cofinanciering is beschikbaar uit bestaand structureel budget vanuit sportbeleid, gezondheidsbeleid en jeugdbeleid.

Financiën	Bedrag
Rijksbijdrage Brede Impuls Combinatiefuncties	€ 410.000
Gemeentelijke cofinanciering (structureel)	€ 507.000
Tijdelijke aanvullende middelen (GIDS, t/m 2017)	€ 40.000
Totaal	€ 957.000

PLANNING

Jan. '17 – juni '17

Vakleerkrachtenpoule bewegingsonderwijs, onderzoek en opzet, taakbeleid brede vakdocenten
– *gemeente / onderwijsbesturen*

Jan. '17 – juni '17

Financiering kwaliteitsimpuls bewegingsonderwijs over de hele stad, onderzoek en planvorming
– *gemeente / onderwijsbesturen*

Jan. '17 – juni '17

Communicatie-strategie Bslim3 ontwikkelen
– *gemeente / regiegroep Bslim*

Per 1 april 2017

Start Bslim3
– *gemeente / regiegroep Bslim / betrokken organisatie*

Jan. '17 - juni '17

Functie en werkwijzen Bslimprofessionals, organisatorische en inhoudelijke aanpassingen doorvoeren
– *betrokken organisaties*

Jan. '17 - juni '17

Verenigingsondersteuning – herkenbaarheid en toegankelijkheid verbeteren
– *Huis voor de Sport Groningen en gemeente*

Jan. '17 - juni '17

Nieuwe werkwijze Bslimprofessionals, werksessies organiseren
– *gemeente / betrokken organisaties*

Oktober 2017

Publicatie eerste (half) jaaroverzicht Bslim/Bslim3, inclusief eerste ervaringen met Bslim3
– *gemeente / regiegroep Bslim*

Jan. '18- juni '18

Vorbereiding en Implementatie vakleerkrachten bewegings-onderwijs over de hele stad – *gemeente / onderwijsbesturen*

Jaarlijks in oktober

Publicatie jaaroverzicht Bslim3
– *gemeente / regiegroep Bslim*

ACHTERLIGGENDE STUKKEN:

- 'Bslim@KWP-symposium 2016' – Powerpointpresentatie – Roos Dreijer, Wouter de Groot, Ben Molenaar, Remo Mombarg, Berdien Moraal. Hanze Instituut voor Sportstudies, juni 2016
- 'Dat maakt naar meer. Visie op operationalisatie van Groningen Fit': Marjolijn de Wijk. Gemeente Groningen, juni 2016
- 'De bewegende stad': gemeente Groningen. Januari 2014 (OS 13.4093798)
- 'Effectieve verenigingsondersteuning in de provincie Groningen, het vergroten van de effectiviteit van de ondersteuning aan de sportverenigingen.': Bake Dijk, Ingmar de Vries en Hans Slender, Hanzehogeschool Groningen in opdracht van Samenwerkingsverband Sportplein Groningen, Groningen. Mei 2014
- 'Gezondheid, welzijn en opvoeding van jongeren in Nederland. HBSC 2013.', Margreet de Looze en anderen. Universiteit Utrecht. Utrecht, 2014.
- 'Kwaliteit van bewegingsonderwijs: op naar een gedragen visie binnen de gemeente Groningen': Marjolein Wildeboer, Hanze Instituut voor Sportstudies, Groningen. Juni 2015
- 'Maatschappelijke betrokkenheid van het Nederlandse amateurvoetbal, cijfers en karakteristieken': Frank van Eekeren en Bake Dijk, Universiteit Utrecht in opdracht van de KNVB, Utrecht. Augustus 2013
- 'Monitoring Bslimwijken 2014-2015 'Bewegen voor Kinderen: slim, fit en gezond': Jim Lo-A-Njoe, Berdien Moraal, Ros Dreijer, Hanze Instituut voor Sportstudies, Groningen. Juli 2015
- 'Motorische fitheid van basisschool kinderen (10-12 jaar). Factoren geassocieerd met kracht, snelheid, lenigheid en coördinatie.': Dorine Collard, Mai Chinapaw, Evert Verhagen, Huib Valkenberg en Jo Lucassen. Mulier Instituut, Utrecht. Mei 2014
- 'Provinciaal rapport - Resultaten jeugdgezondheidsonderzoek 2015', GGD Groningen. Groningen, mei 2016.
- 'Rapportage Bslim schooljaar 2012-2013': gemeente Groningen. September 2013
- 'Rapportage evaluatie Verenigingscoaches Bslim': C. Hoeksema, Dynamiek sportadvies en beleid, in opdracht van gemeente Groningen. 2014
- 'Rapportage monitoring pilots 'Meer bewegen voor kinderen': Jim Lo-a-Njoe en Marije Nanninga, Lectoraat Sportwetenschap, Hanze Instituut voor Sportstudies in opdracht van gemeente Groningen. Juni 2014
- 'Sportaanbiedersmonitor 2012' – Mulierinstituut / NOC*NSF. Arnhem 2013
- 'Sportmonitor Groningen, tussenmeting 2015': Laura de Jong, Marjolein Kolstein, Age Stinissen, gemeente Groningen. Maart 2016
- 'Sport & Bewegen, Meerjarenprogramma 2016-2020': gemeente Groningen. April 2016
- 'Sport JIJ ook? Wij zeggen: Het beste sportinitiatief van Nederland 2014-2015!': Gemeente Hoogeveen. Juli 2015.
- 'Twee jaar Challenge010: Resultaten van een schoolsportprogramma': Frank van Eekeren, Sophie Hombergh en Bake Dijk, Universiteit Utrecht. Stichting de Verre Bergen, Oktober 2015.

- 'Werkzame elementen sportstimulering jongeren – Factsheet 2016/3': Agnes Elling en Iris Selten, Mulier Instituut, Utrecht. Mei 2016
- Collegebesluit OS 10.2460788 – 'Start Bslim2': januari 2011
- Raadsbrief OS 10.2460829 – 'Start Bslim2': februari 2011
- Collegebesluit OS 12.3404807 – 'Aanpak en pilots 'Bewegen voor kinderen: slim, fit en gezond' – dec 2012
- Raadsbrief OS 12.3404796 – 'Informatie aanpak en pilots 'Bewegen voor kinderen: slim, fit en gezond' – februari 2013
- Collegebesluit OS 13.3621308 – 'Extra rijks gelden 'brede impuls combinatiefuncties' – maart 2013
- Raadsbrief OS 13.3691190 – 'Informatie voortgang 'Bewegen voor kinderen: slim, fit en gezond' – juni 2013
- Collegebesluit 4401043 – 'Pilot bewegen voor kinderen, evaluatie' – zomer 2014
- Raadsbrief 4443018 – 'Pilot bewegen voor kinderen, evaluatie' – augustus 2014
- Collegebesluit 5381245 – 'Bslim (buurtsportwerk) – december 2015
- Raadsbrief 5382144 - 'Buurtsportwerk (Bslim)' - december 2015
- Raadsbrief 5521518 – 'Beantwoording vragen ex art. 41 RvO SP over de WIJ-teams' – maart 2016
- Motie Gemeenteraad Groningen " Elke school een vakdocent' – juli 2016

Postadres

Gemeente Groningen
Postbus 30026
9700 RM Groningen

Bezoekadres

Directie Maatschappelijke Ontwikkeling
Kreupelstraat 1
9712 HW Groningen

Telefoon

14050

Internet

gemeente.groningen.nl
www.bslim.nl

Uitgave

Gemeente Groningen

Tekst en redactie

Christa Hoeksema,
Dynamiek, sportadvies & beleid

Vormgeving

Team Vormgeving,
gemeente Groningen

Fotografie

Jan Anninga
Jongeren op Gezond Gewicht

November 2016